2009 m. kovo 26 d., ketvirtadienis

Transatlantinių santykių padėtis po rinkimų Jungtinėse Amerikos Valstijose

P6_TA(2009)0193

2009 m. kovo 26 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl transatlantinių santykių padėties po rinkimų Jungtinėse Amerikos Valstijose (2008/2199(INI))

(2010/C 117 E/32)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl transatlantinių santykių, ypač į dvi 2006 m. birželio 1 d. rezoliucijas dėl ES ir JAV santykių gerinimo pagal Transatlantinės partnerystės sutartį ([1]) ir dėl ES ir JAV transatlantinių ekonominių santykių ([2]), taip pat į 2007 m. balandžio 25 d. rezoliuciją dėl transatlantinių santykių ([3]) ir naujausią 2008 m. birželio 5 d. rezoliuciją dėl ES ir JAV aukščiausio lygio susitikimo ([4]),

— atsižvelgdamas į 1990 m. Transatlantinę deklaraciją dėl ES ir JAV santykių ir į 1995 m. Naująją transatlantinę darbotvarkę (NTD),

— atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 10 d. Brdo įvykusio ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikimo rezultatus,

— atsižvelgdamas į išvadas, padarytas per 2009 m. sausio 8 d. neoficialų ES Bendrųjų reikalų tarybos susitikimą dėl transatlantinio bendradarbiavimo prioritetinių sričių pirmininkaujant Čekijai (ekonominio ir finansinio bendradarbiavimo, energetikos saugumo, rengimosi JT konferencijai dėl klimato kaitos ir intensyvesnio dialogo Artimųjų Rytų, Afganistano ir Irano klausimais),

— atsižvelgdamas į bendrus pareiškimus, padarytus 2008 m. gegužės mėn. Liublianoje vykusio 64-ojo Transatlantinio teisės aktų leidėjų dialogo (TTALD) metu ir 2008 m. gruodžio mėn. Majamyje 65-ojo TTALD metu,

— atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 11–12 d. vykusio Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadas,

— atsižvelgdamas į 2008 m. balandžio 3 d. Bukarešte vykusio Šiaurės Atlanto Tarybos aukščiausio lygio susitikimo deklaraciją,

— atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl ES požiūrio į, *inter alia*, Artimuosius Rytus, Afganistaną, Iraną, Iraką, JT ir Tūkstantmečio vystymosi tikslus (TVT) ir energetinį saugumą,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą ir į Tarptautinės prekybos komiteto ir Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto nuomones (A6-0114/2009),

A. kadangi naujo JAV prezidento inauguracija – tai naujos eros Jungtinių Valstijų istorijoje pradžia, visame pasaulyje su ja siejama labai daug lūkesčių, tai gali suteikti transatlantinei partnerystei naują impulsą,

B. kadangi Europos Parlamentui tenka vis svarbesnis vaidmuo pasaulio arenoje, ir kadangi įsigaliojus Lisabonos Sutarčiai ir naujoms užsienio politikos priemonėms, ES galės atlikti svarbesnį ir nuoseklesnį tarptautinį vaidmenį,

([1]) OL C 298 E, 2006 12 8, p. 226.
([2]) OL C 298 E, 2006 12 8, p. 235.
([3]) OL C 74 E, 2008 3 20, p. 670.
([4]) Priimti tekstai, P6_TA(2008)0256.

C. kadangi, apklausų duomenimis, dauguma europiečių pritaria idėjai, kad ES turėtų atlikti ryškesnį vaidmenį pasaulio arenoje; kadangi didžioji amerikiečių ir europiečių dalis mano, kad ES ir JAV turėtų bendromis jėgomis kovoti su traptautinėmis grėsmėmis,

D. kadangi daug europiečių tikisi iš naujos JAV administracijos naujo pasiryžimo bendradarbiauti tarptautinėje erdvėje ir JAV–ES partnerystės stiprinimo, grindžiamo tarpusavio pagarba ir abipusiu partnerių suvaržymų ir prioritetų supratimu,

E. kadangi transatlantinė partnerystė turi ir toliau būti Sąjungos išorės veiksmų kertinis akmuo,

F. kadangi transatlantinė partnerystė pagrįsta bendromis esminėmis vertybėmis, t. y. demokratija, žmogaus teisėmis, teisine valstybe ir daugiašališkumu, taip pat bendrais tikslais, pvz., atvira ir integruota ekonomika bei tvaria plėtra; kadangi ši partnerystė yra tvirta, nepaisant keleto skirtumų, atsiradusių pastaraisiais metais,

G. kadangi ES ir JAV tenka pagrindinis vaidmuo pasaulio politikos ir ekonomikos srityse, jos tenka bendra atsakomybė skatinti taiką, pagarbą žmogaus teisėms ir stabilumą ir kovoti su įvairiomis globaliomis problemomis ir grėsmėmis, įskaitant gilią finansų krizę, skurdo panaikinimą ir kitų TVT siekimą, klimato kaitą, energijos saugumą, terorizmą ir branduolinių ginklų platinimą,

H. kadangi vis globalesniame, sudėtingame ir besikeičiančiame pasaulyje abi partnerės, ES ir JAV, suinteresuotos kartu formuoti tarptautinę aplinką ir santarvėje spręsti bendras problemas ir reaguoti į bendras grėsmes pasitelkiant tarptautinę teisę ir daugiašales institucijas, ypač JT sistemą, ir kviesti kitas partneres dėti bendras pastangas šioje srityje,

I. kadangi būtina suteikti besivystančioms valstybėms galimybę prisiimti atsakomybę už pasaulio tvarką, nes kaip dar kandidatu į prezidentus būdamas Barakas Obama pasakė Berlyne 2008 m. liepos mėn., kad „nė viena valstybė, kad ir kokia didelė ar galinga ji būtų“, negali viena išspręsti globalių problemų,

J. kadangi, atsižvelgiant į jų santykių svarbą ir jų atsakomybę už tarptautinę tvarką, ir atsižvelgiant į pokyčius, kuriuos šiuo metu patyria abidvi partnerės ir pasaulis, būtina, kad jų partnerystė būtų grindžiama solidžiais ir atnaujintais pamatais, pvz., nauju partnerystės susitarimu,

K. kadangi transatlantinė partnerystė ir NATO būtini kolektyviam saugumui,

L. kadangi būtina tęsti Transatlantinės ekonomikos tarybos (TET) veiklą siekiant tikros, integruotos transatlantinės rinkos tikslo; kadangi reikia jungtinio vadovavimo norint vykdyti ryžtingą tarptautinių ekonomikos įstaigų reformą dabartinės krizės metu,

M. kadangi bendrasis ES ir JAV vidaus produktas sudaro daugiau nei pusę pasaulio BVP; kadangi abi partnerės turi didžiausią pasaulyje dvišalę prekybos ir investicijų partnerystės apimtį, anot Komisijos, apie 14 mln. darbo vietų ES ir JAV priklauso nuo transatlantinių prekybos ir investicijų ryšių,

Dvišaliai instituciniai klausimai

1. sveikina Baraką Obamą, laimėjusį Jungtinių Amerikos Valstijų prezidento rinkimus; primena jo tvirtą įsipareigojimą transatlantinei partnerystei, prisiimtą Berlyne, 2008 m. liepos mėn. kalboje, kurioje jis pasakė: „Amerika neturi geresnės už Europą partnerės“ ir pridėjo, kad atėjo laikas apjungti pastangas sprendžiant XXI amžiaus problemas; pakartotinai kviečia prezidentą B. Obamą pirmojo oficialaus vizito į Europą metu kalbėti Europos Parlamentui per plenarinį posėdį;

2009 m. kovo 26 d., ketvirtadienis

2. ragina Tarybą, ES valstybes nares ir Komisiją sustiprinti ES politikos koordinavimą ir darną naujosios JAV administracijos atžvilgiu;

3. yra įsitikinęs, kad ES ir JAV santykiai yra svarbiausia ES strateginė partnerystė; yra įsitikinęs, kad koordinuoti ES ir JAV veiksmai siekiant įveikti visuotinius sunkumus vadovaujantis tarptautine teise ir stiprinant daugiašališkumą yra itin svarbūs tarptautinei bendruomenei; ragina Tarybai pirmininkaujančią Čekiją ir Komisiją kartu su nauja JAV administracija sudaryti bendrą trumpalaikių ir ilgalaikių tikslų darbotvarkę, kuri apimtų tiek dvišalius klausimus, tiek globalias bei regionines problemas ir konfliktus;

4. labai džiaugiasi, kad 2009 m. balandžio 5 d. Prahoje vyks aukščiausiojo lygio Prezidento B. Obamos ir 27 ES valstybių ir vyriausybių vadovų susitikimas, ir tikisi, kad šis susitikimas labai paskatins stiprinti transatlantinius santykius ir parengti bendrą darbotvarkę;

5. pabrėžia, kad reikėtų pasinaudoti dabartiniu impulsu siekiant pagerinti ir atnaujinti transatlantinių santykių pagrindą; reikalauja, kad nuo 1995 m. galiojančią Naująją transatlantinę darbotvarkę (NTD) reikėtų pakeisti nauju Transatlantinės partnerystės susitarimu, kuris suteiktų santykiams stabilesnį ir modernesnį pagrindą;

6. mano, kad derybas dėl naujo susitarimo reikėtų pradėti įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, kad jis būtų parengtas iki 2012 m.;

7. yra įsitikinęs, kad į naują susitarimą reikėtų įtraukti nuostatą dėl Transatlantinės ekonomikos tarybos – įstaigos, kuri skatina ekonomikos integraciją ir bendradarbiavimą reguliavimo srityje; palankiai vertina tai, kad Transatlantinei ekonomikos tarybai pataria įvairios suinteresuotosios šalys, įskaitant verslo atstovus, ir prašo panašų vaidmenį suteikti abiejų Atlanto pusių profesinių sąjungų judėjimo atstovams;

8. rekomenduoja rengti aukščiausio lygio ES ir JAV susitikimus du kartus per metus, siekiant suteikti partnerystei strateginę kryptį ir impulsą, ir juose tęsti pakankamą anksčiau nustatytų tikslų įgyvendinimo priežiūrą;

9. laikosi nuomonės, kad pagal naują susitarimą reikėtų įsteigti aukšto lygio konsultacijų ir koordinavimo instituciją užsienio politikos ir saugumo srityje; rekomenduoja, kad šiai struktūrai ES vardu vadovautų Vyriausiasis įgaliotinis/Komisijos pirmininko pavaduotojas ir Valstybės sekretorius JAV vardu, ir kad susitikimai vyktų bent kas tris mėnesius, neįskaitant neformalių kontaktų; siūlo, kad šį mechanizmą būtų galima pavadinti Transatlantine politikos taryba (TPT);

10. pakartotinai teigia, kad pagal naują susitarimą reikėtų dabartinį TTALD pakeisti transatlantine asamblėja, kuri būtų parlamentinio dialogo, tikslų nustatymo ir bendros susitarimo vykdymo kontrolės, taip pat Europos Parlamento ir JAV kongreso veiklos koordinavimo visiems aktualiais klausimais, įskaitant glaudų komitetų ir abiejų pusių pranešėjų bendradarbiavimą, forumas; mano, kad ši asamblėja turėtų susitikti plenarinio posėdžio metu du kartus per metus ir kad į jos sudėtį turėtų įeiti vienodas Europos Parlamento ir abiejų JAV Kongreso rūmų narių skaičius; mano, kad asamblėja galėtų sudaryti darbo grupes, kurios rengtų plenarinius posėdžius; pakartoja, kad šioje asamblėjoje reikėtų sukurti abipusę išankstinio įspėjimo teisėkūros sistemą; mano, kad valdymo komitetas turėtų būti atsakingas už teisės aktų leidybos komitetų ir Europos Parlamento bei JAV Kongreso pranešėjų bendradarbiavimo stiprinimą teisės aktų transatlantinės rinkos tolimesnės integracijos ir ypač TET darbo srityse;

11. mano, kad TET ir TPT turėtų informuoti transatlantinę asamblėją apie savo veiklą, ji taip pat turi turėti teisę išgirsti iš tarybų atstovų apie jų vykdomą veiklą ir turėti galimybę teikti pasiūlymus šioms taryboms ir ES–JAV aukščiausio lygio susitikimams; prašo, kad abu asamblėjos pirmininkai ne tik stiprintų parlamentarų vaidmenį TET, bet ir būtų kviečiami dalyvauti tarybų ir ES–JAV aukščiausio lygio susitikimų sesijų atidarymuose;

12. prašo JAV Kongresą, pilnai bendradarbiaujant su Europos Parlamentu, apsvarstyti galimybę įsteigti JAV Kongreso ryšių tarnybą Briuselyje;

13. ragina Parlamento generalinį sekretorių kuo skubiau imtis įgyvendinti 2006 m. gruodžio 11 d. biuro sprendimą skirti į Vašingtoną ryšių pareigūną;

14. primygtinai pabrėžia bendros personalo mainų programos pranašumus ir ragina Parlamento generalinį sekretorių ištirti su JAV Atstovų Rūmų ir Senato valdininkais galimybę priimti bendrą memorandumą dėl personalo mainų, panašų į Parlamento ir JT sekretoriato memorandumą;

15. pabrėžia, kad ši transatlantinė partnerystė turi būti grindžiama giliu abiejų šalių pilietinių visuomenių supratimu; primygtinai reikalauja iš abiejų pusių skatinti studentų, akademinės bendruomenės bei kitų pilietinės visuomenės veikėjų mainus siekiant užtikrinti, kad dabartinė karta ir ateinančios kartos įgytų abipusio supratimo ir išliktų ištikimos šiai partnerystei; mano, kad iš 2010 m. ES biudžeto ir iš atitinkamų JAV institucijų biudžetų reikėtų skirti paramą šiai iniciatyvai, siekiant užtikrinti veiksmingą jos raidą;

16. labai palankiai vertina tai, kad Briuselyje daugėja Amerikos organizacijų, ir ypač palankiai vertina jų įsipareigojimą Europos Sąjungai, jos institucijoms, taip pat įsipareigojimą stiprinti ES–JAV partnerystę; pabrėžia, kad Europos organizacijos turi panašiai įsipareigoti veikti Vašingtone, kad pagerintų ES ir Europos perspektyvų dėl transatlantinių ir pasaulinių problemų įvaizdį JAV politinėje bendruomenėje; žino, kad Europos institucijų turimi ištekliai dažnai neprilygsta Amerikos partnerių ištekliams; taigi siūlo sudaryti sąlygas gauti finansavimą ir teikti prioritetą projektams, organizuojamiems Europos organizacijų, kurių tikslas – didinti sąmoningumą ir supratimą apie Europos klausimus bei perspektyvas Jungtinėse Amerikos Valstijose;

17. ragina ES ir JAV stiprinti bendradarbiavimą kultūros srityje ir toliau puoselėti bei skatinti abipusę kultūrinių mainų teikiamą naudą;

18. pabrėžia bendradarbiavimo kosmoso programose svarbą, visų pirma kalbant apie Europos kosmoso agentūros (EKA) ir NASA bendradarbiavimą;

Globalios problemos

19. ragina abi partneres įsitraukti į veiksmingą daugiašališkumą, skatinant naujus veikėjus bendrai dalintis atsakomybe už pasaulio tvarką, tarptautinės teisės laikymąsi ir bendras problemas; reikalauja, kad ES ir JAV didintų pastangas siekdamos įgyvendinti JT reformos darbotvarkę, įskaitant JT Saugumo Tarybos ir kitų daugiašalių forumų reformą pasaulinėje struktūroje;

20. ragina abi partneres skatinti pasaulyje pagarbą žmogaus teisėms, kuri yra svarbiausias jų politikos elementas; pabrėžia intensyvaus koordinavimo prevencinėje ir krizių valdymo diplomatijos srityje, taip pat rengiant atsaką į pandemijas ir humanitarines nelaimes, poreikį; ragina naują JAV administraciją ratifikuoti Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą ir prie jo prisijungti; pakartoja savo raginimą atsisakyti mirties bausmės;

21. ragina abi partneres prisidėti prie TVT siekimo, ypač Afrikoje, kuri neturi būti palikta pavojuje, kuri kelia ekonomikos krizę, taip pat ištirti koordinuotų veiksmų šiose srityse galimybes; ragina abi partneres laikytis pažado 0,7 proc. savo BVP skirti vystomajam bendradarbiavimui;

22. ragina abi partneres kartu vadovauti 2008 m. lapkričio 15 d. Vašingtono konferencijoje patvirtintiems daugiašaliams veiksmams, skirtiems dabartinei finansų ir ekonomikos krizei išspręsti ir tarptautinei finansų sistemai, įskaitant Pasaulio banką ir TVF, taip pat naujas institucijas, reformuoti, tuo pačiu metu atsisakyti protekcionizmo ir skatinti sėkmingai užbaigti PPO Dohos derybų raundą;

2009 m. kovo 26 d., ketvirtadienis

23. teigiamai vertina naujo JAV prezidento tvirtą įsipareigojimą spręsti klimato kaitos problemą; ragina Europos Sąjungą ir JAV imtis iniciatyvos ir 2009 m. Kopenhagoje vyksiančioje konferencijoje pasirašyti plačių užmojų susitarimą dėl laikotarpio po 2012 m., pagal kurį visos už dujų išmetimą atsakingos šalys įpareigojamos laikytis privalomų vidutinės trukmės ir ilgalaikių tikslų;

24. ragina ES ir JAV glaudžiau bendradarbiauti energetikos srityje; ragina savo požiūrių į šalis gamintojas derinimą ir tiekimo, išteklių ir transporto rūšių įvairinimą laikyti prioritetu; pritaria glaudesniam moksliniam ir technologiniam bendradarbiavimui energetikos ir energijos efektyvumo klausimais;

25. atkreipia dėmesį į Nacionalinės žvalgybos tarybos (NŽT) ataskaitą pavadinimu „Pasaulinės tendencijos 2025m. Pasikeitęs pasaulis“ ir, atsižvelgdamos į ilgalaikio strateginio politinių klausimų ES institucijose apmąstymo poreikį, ragina Tarybai pirmininkaujančias Čekiją (nuo 2009 m. sausio mėn. iki birželio mėn.) ir Švediją (nuo 2009 m. liepos mėn. iki gruodžio mėn.) dėti pastangas siekiant įsteigti analizės sistemą, panašią į NŽT naudojamą sistemą, kad glaudžiai bendradarbiaujant su ES Saugumo studijų institutu, kad iš ES perspektyvos būtų nagrinėjamos ilgalaikės tendencijos; yra įsitikinęs, kad toks žingsnis paskatins dialogą dėl pagrindinių strateginių klausimų, su kuriais transatlantinė partnerystė susidurs ilgalaikiu laikotarpiu;

Regioniniai klausimai

26. pabrėžia, kad gyvybiškai svarbu taikiai ir teisingai išspręsti Artimųjų Rytų konfliktą, ir palankiai vertina tai, kad tai bus vienas iš svarbiausių naujos JAV administracijos prioritetų; prašo JAV administracijos glaudžiai derinti savo veiksmus su ES ir veikti Ketverto struktūroje; palankiai vertina JAV specialiojo pasiuntinio Artimuosiuose Rytuose, buvusio senatoriaus George Mitchell, greitą paskyrimą; pabrėžia, kad abi partnerės turėtų stengtis paspartinti derybas, grindžiamas Anapolio konferencijos tikslais ir veiksmų planu, siekdamos priimti dviejų valstybių sprendimą; ragina abi partneres glaudžiai bendradarbiauti, kad padėtų visam laikui užtikrinti tvirtas paliaubas Gazos ruože, kurios šiuo metu yra silpnos, kartu įtraukiant regioninius veikėjus ir prisidedant prie kitų 2009 m. sausio 8 d. JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 1860 (S/RES/1860(2009)) tikslų siekimo, pvz., skubios humanitarinės pagalbos Gazos gyventojams ir užtikrinimo, kad būtų užkirstas kelias neteisėtai prekybai ginklais ir šaudmenimis bei panaikinta Gazos blokada; ragina transatlantines partneres remti pastangas siekiant palestiniečių tarpusavio susitaikymo ir pabrėžia, jog svarbu pagerinti palestiniečių gyvenimo sąlygas Vakarų Krante ir Gazos ruože bei atstatyti Gazą;

27. ragina ES ir JAV, remiantis jų ekonomine ir švelniąja galia regione kartu darbuotis atnaujinant strategijas, kuriomis būtų skatinamos pastangos gerbti žmogaus teises ir stiprinti demokratiją Artimuosiuose Rytuose;

28. pabrėžia, kad transatlantinės bendruomenės vertybėms, saugumui ir patikimumui Afganistane gresia pavojus; ragina ES, JAV, NATO ir JT parengti naują bendrą strateginę koncepciją, kuri apimtų ir integruotų visus tarptautinių įsipareigojimų komponentus, siekiant padidinti saugumą visuose regionuose, sustiprinti Afganistano vyriausybines ir vietos valdžios įstaigas bei padėti kurti šalies gerovę glaudžiai bendradarbiaujant su kaimyninėmis valstybėmis; mano, kad galutinis rezultatas turėtų būti laipsniškas atsakomybės už saugumą ir stabilumą perdavimas Afganistano valdžios įstaigoms; primena 2008 m. rugsėjo 22 d. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 1833 (S/RES/1833(2008)), kurioje visos Afganistano partijos ir grupės skatinamos dalyvauti konstruktyviame politiniame dialoge ir atsisakyti smurto;

29. ragina ES ir JAV parengti bendrą strategiją Pakistanui, kuria siekiama sustiprinti jo demokratines institucijas, teisinę valstybę ir pajėgumą kovoti su terorizmu, tuo pačiu metu skatinant Pakistano dalyvavimą ir atsakomybę už stabilumo palaikymą regione, įskaitant Afganistano sienos saugumą ir visišką vyriausybinę Pakistano sienos provincijų ir gimininių sričių kontrolę; palankiai vertina Richardo Holbrooke'o paskyrimą vieninteliu specialiuoju pasiuntiniu Pakistano ir Afganistano regionuose;

30. pabrėžia, kad Irano branduolinė programa kelia pavojų ginklų neplatinimo sistemai ir stabilumui regione ir pasaulyje; džiaugiasi, kad Prezidentas B. Obama paskelbė, kad bus svarstoma galimybė užmegzti tiesioginius ryšius su Iranu ir pritaria abiejų partnerių siekiamam tikslui derybose su Iranu surasti sprendimą, pasitelkiant dvilypę dialogo ir sankcijų strategiją, koordinuojant ją su kitomis Saugumo tarybos narėmis ir Tarptautine atominės energijos agentūra; mano, kad jei viena iš partnerių nuspręstų imtis bet kokios su Iranu susijusios iniciatyvos, tai privalo būti suderinta su kita partnere vadovaujantis pasitikėjimo ir skaidrumo principais; ragina transatlantines partneres kuo greičiau nustatyti bendrą požiūrį į Iraną, kad šio klausimo nereikėtų spręsti skubiai;

31. teigiamai vertina JAV ir Irako susitarimo dėl JAV karinių pajėgų dislokavimo Irake ratifikavimą; pabrėžia ES pasiryžimą toliau padėti Irako atstatymui, ypač skiriant dėmesį teisinei valstybei, žmogaus teisių paisymui, valstybės įstaigų konsolidavimui ir Irako ekonomikos plėtrai bei jos integravimui iš naujo į pasaulio ekonomiką; ragina partneres toliau dirbti su Irako vyriausybe ir JT koordinuojant pastangas siekiant užtikrinti stabilumą ir tautos susitaikymą bei padėti stiprinti Irako vienybę ir nepriklausomybę;

32. ragina abi šalis derinti jų politiką su Rusija susijusiose srityse; pripažindamos Rusijos kaip kaimyninės valstybės svarbą, Rusijos ir ES tarpusavio priklausomybę ir jos kaip pagrindinės veikėjos regioniniu ir pasauliniu lygiu vaidmenį, pabrėžia konstruktyvaus bendradarbiavimo su Rusija iškilus sunkumams, grėsmei ir atsiradus visoms pusėms rūpimiems klausimams, įskaitant saugumo klausimus, nusiginklavimą ir ginklų neplatinimą, svarbą, nepažeidžiant demokratinių principų, žmogaus teisių reikalavimų arba tarptautinės teisės; pabrėžia poreikį didinti savitarpio pasitikėjimą tarp transatlantinių partnerių ir Rusijos bei sustiprinti bendradarbiavimą tarp NATO ir Rusijos Tarybos; ragina abi transatlantines partneres glaudžiai bendradarbiaujant derinti jų požiūrį į Europos saugumo struktūros reformą, tuo pačiu metu laikantis ESBO principų ir palaikant NATO nuoseklumą; mano, kad šios struktūros tobulinimas, kurį sudaro tarptautinės sutartys, pavyzdžiui, Įprastinių ginkluotojų pajėgų Europoje sutartis, turi būti derinamas su Rusija ir kitomis ESBO narėmis, kurios nėra ES valstybės narės;

33. palankiai vertina naujus JAV viceprezidento Joe Bideno pranešimus, perskaitytus Europos saugumo konferencijoje, Miunchene, kuriais pranešama, kad JAV toliau tarsis su NATO sąjungininkėmis ir Rusija dėl JAV raketinės gynybos sistemos, o naujoji administracija atkreips dėmesį į išlaidas ir sistemos veiksmingumą; atkreipia dėmesį į Rusijos pranešimus sustabdyti planuojamą trumpų nuotolių Iskander raketų dislokavimą Kaliningrade;

34. ragina ES ir JAV parengti bendrą strategiją šešių Rytų Europos valstybių (Moldovos, Ukrainos, Gruzijos, Armėnijos, Azerbaidžano ir Baltarusijos), kurias apima Europos kaimynystės politika, atžvilgiu, kad būtų pasiekta esminių ir ilgalaikių rezultatų įgyvendinant naująją Rytų partnerystę ir Juodosios jūros sinergiją;

35. ragina abi partneres ypatingą dėmesį skirti Lotynų Amerikai ir ypač jos regioninėms organizacijoms, koordinuoti pastangas siekiant skatinti demokratijos, žmogaus teisių paisymo, gero valdymo būdo, kovos su skurdu, socialinės sanglaudos stiprinimo, rinkos ekonomikos, teisinės valstybės, įskaitant kovą su organizuotu nusikalstamumu ir prekyba narkotikais, konsolidaciją ir remti regioninę integraciją bei bendradarbiavimą dėl klimato kaitos;

36. rekomenduoja skatinti bendrą požiūrį į kitas pagrindines geopolitines veikėjas, pvz., Kiniją, Indiją ir Japoniją, taip pat į įvairias krizes ir problemas Afrikos šalyse į pietus nuo Sacharos;

Gynyba, ginklų kontrolė ir saugumo klausimai

37. pabrėžia NATO kaip transatlantinio saugumo kertinio akmens svarbą; pritaria 2008 m. gruodžio mėn. priimtam Europos Vadovų Tarybos sprendimui stiprinti strateginę ES ir NATO partnerystę ir ragina abi partneres paspartinti ES ir NATO aukšto lygio grupės steigimą siekiant pagerinti dviejų organizacijų bendradarbiavimą; siūlo rengti diskusijas dėl Euroatlantinės saugumo strategijos, kurioje būtų galima nustatyti bendrus susirūpinimą dėl saugumo keliančius klausimus ir interesus;

2009 m. kovo 26 d., ketvirtadienis

38. pabrėžia didėjančią Europos Saugumo ir Gynybos Politikos svarbą ir poreikį toliau gerinti Europos pilietinius ir karinius pajėgumus; teigiamai vertina tai, kad 2008 m. balandžio mėn. Bukarešte vykusiame aukščiausio lygio NATO susitikime buvo pripažinta sustiprintų Europos gynybos pajėgumų reikšmė užtikrinant transatlantinį saugumą;

39. ragina ES ir JAV visuose tarptautiniuose forumuose, ypač JT, priimti bendrą strategiją masinio naikinimo ginklų ir įprastos ginkluotės šalinimo klausimais; ragina naują JAV administraciją atnaujinti bendradarbiavimą su Rusija ginklų kontrolės ir nusiginklavimo srityje, praplėtus jų dvišalį susitarimą; pabrėžia glaudesnio bendradarbiavimo poreikį siekiant užtikrinti pažangą rengiantis 2010 m. BGNS persvarstymo konferencijai, teigiamai vertina naujo JAV prezidento įsipareigojimą ratifikuoti Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartį;

40. pabrėžia, kad norint kovoti su terorizmu, svarbu sustiprinti transatlantinio bendradarbiavimo svarbą visapusiškai laikantis tarptautinės teisės ir žmogaus teisių nuostatų ir remiant JT vaidmenį kovojant su šia grėsme; pabrėžia glaudaus bendradarbiavimo poreikį gyviems įkaitams esant pavojuje;

41. teigiamai vertina JAV prezidento Baracko Obamos sprendimą uždaryti Gvantanamo įlankos kalinimo įstaigą bei kitus susijusius vykdomuosius įsakus dėl teisėtų apklausų ir CŽV sulaikymo centrų bei paraginti JAV administraciją uždaryti bet kokias JAV kalinimo įstaigas, kurios neatitinka tarptautinės teisės ir sustabdyti ypatingojo perdavimo politiką; ragina valstybes nares, JAV administracijai to paprašius, bendradarbiauti ieškant sprendimų dėl keleto Gvantanamo kalinių priėmimo į ES atsižvelgiant į lojalaus bendradarbiavimo pareigą konsultuotis vienai su kita dėl įmanomų pasekmių ir visuomenės saugumo ES;

42. pabrėžia greito ES ir JAV ekstradicijos ir teisinės pagalbos susitarimų įsigaliojimo svarbą ir ragina valstybes nares, kurios jų dar neratifikavo, kuo greičiau tai padaryti; pabrėžia, kad, norint veiksmingai įgyvendinti šiuos susitarimus, būtinas didelis tarpusavio pasitikėjimas, grindžiamas visų šalių visišku įsipareigojimų žmogaus teisių, teisės į gynybą ir teisingą teismą srityje bei nacionalinės ir tarptautinės teisės srityje laikymusi;

43. pabrėžia, kad dalijimasis duomenimis ir informacija – tai svarbus įrankis kovojant prieš tarptautinį terorizmą ir tarpvalstybinį nusikalstamumą, tačiau pabrėžia, kad tai turi būti daroma pagal atitinkamą teisinį pagrindą, užtikrinantį adekvačią pilietinių laisvių, įskaitant privatumo teisę, apsaugą, ir kad tai turėtų būti daroma remiantis privalomu tarptautiniu susitarimu, kaip buvo sutarta 2008 m. ES ir JAV aukščiausio lygio susitikime;

44. teigiamai vertina, kad neseniai buvo pradėta taikyti bevizį režimą dar septynioms ES valstybėms narėms; tačiau ragina JAV panaikinti vizų reikalavimus likusioms penkioms valstybėms narėms ir visiems ES piliečiams sudaryti vienodas sąlygas remiantis abipusiškumo principu; prašo Komisiją aptarti šį klausimą pirmenybės tvarka su nauja JAV administracija;

45. laikosi nuomonės, kad glaudus ES ir JAV bendradarbiavimas teisingumo ir vidaus reikalų srityje būtinas siekiant laipsniškai kurti transatlantinę laisvės, saugumo ir teisingumo sritį;

Ekonomikos ir prekybos klausimai

46. ragina partneres visapusiškai naudoti TET potencialą siekiant pašalinti kliūtis ekonomikos integracijai ir iki 2015 m. pasiekti vieningą transatlantinę rinką; prašo Europos Komisijos, remiantis Europos Parlamento leistais ir iš jo 2007 m. biudžeto finansuojamais tyrimais, parengti išsamias esamų panaikintinų kliūčių gaires, kad būtų pasiekta planuojama data;

47. pabrėžia, TET, kaip makroekonominio bendradarbiavimo tarp abiejų partnerių plano, svarbą ir paragina kompetentingas pinigų institucijas sustiprinti veiklos koordinavimą;

48. pritaria pažangai, kuri buvo padaryta per pastaruosius mėnesius transatlantinės ekonominės integracijos skatinimo srityje; ypač mano, kad tokiose srityse, kaip investicijos, apskaitos standartai, reguliavimo klausimai, importuojamų produktų sauga ir intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimas, dėl glaudesnio bendradarbiavimo buvo padaryta didelė pažanga ir šį bendradarbiavimą reikia toliau tęsti;

49. taip pat mano, kad transatlantinis ekonominis bendradarbiavimas turėtų būti labiau atskaitingas, skaidresnis ir geriau nuspėjamas; mano, kad dėl posėdžių tvarkaraščių, darbotvarkių, planų ir pažangos ataskaitų pagrindinės suinteresuotosios šalys turėtų susitarti kuo anksčiau ir tada turėtų juos paskelbti interneto svetainėje;

50. mano, kad, turint mintyje daug bendrų prekybos interesų, yra daug galimybių JAV ir Europos Sąjungai tarptautiniuose forumuose laikytis bendrų pozicijų ir siekti iniciatyvų, pvz., nediskriminuojamosios prieigos prie žaliavų pasaulinėje rinkoje, intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimo ir pasaulinio patento taisyklių suderinimo; mano, kad abi šalys turėtų būti suinteresuotos geriau pasinaudoti šiomis galimybėmis;

51. nerimauja dėl naujo prekybai konkiančio JAV įstatymo stimuliavimo plano; pažymi, kad įstatymai buvo iš dalies pakeisti, kad atitiktų PPO taisykles, ir tvirtina, kad reikia kartu reaguoti į dabartinę krizę, o ne imtis priemonių, kuriomis siekiama atsiriboti ES nuo JAV;

52. skatina laipsnišką finansų rinkų integravimą, grindžiamą abiejų šalių viena kitos reguliavimo sistemų pripažinimu ir šiokiu tokiu jų suderinimu, taip pat, kai įmanoma, tam tikrų lengvatų nustatymu; primena, kad pagrindiniai sėkmingos integracijos principai yra laisva rinkos prieiga, tarptautinius standartus atitinkantis reglamentavimas, vieningas šių teisės aktų taikymas ir nuolatinis rinkos subjektų dialogas; ragina ES ir JAV valdžios institucijas vengti kliudyti vidaus investicijoms ir taikyti tarpvalstybinio poveikio teisės aktus be išankstinių konsultacijų ir susitarimo;

53. pritaria investicijoms ir transatlantinėms finansinėms paslaugoms trukdančių kliūčių pašalinimui, ir pasisako už geresnę ES ir JAV rinkų integraciją siekiant geriau konkuruoti su sparčiai besivystančiomis rinkomis, kuri įmanoma, jei bus nustatytos riziką ribojančios taisyklės, kurios viename Atlanto vandenyno krante užkirstų kelią tokiai krizei, kuri galėtų paveikti kitą;

54. pažymi, kad finansinių paslaugų rinkų integracija, jeigu tuo pačiu metu nebus persvarstoma reguliavimo sistemos ir priežiūros standartai, sudarytų sunkumų valdžios institucijoms vykdyti veiksmingą priežiūrą; taigi skatina priimti taisykles, kurios garantuotų konkurenciją, užtikrintų didesnį produktų, finansinių institucijų ir rinkų skaidrumą ir veiksmingesnę jų priežiūrą, taip pat parengtų bendrus rizikos valdymo modelius, vadovaujantis 2008 m. lapkritį G20 aukščiausio lygio susitikime priimtais susitarimais;

55. pripažįsta, kad JAV priežiūros institucijos padarė pažangą, taikydamos Bazelio II susitarimus dideliems bankams, tačiau kritikuoja neatitiktį, kurią reikia panaikinti, kadangi dėl jos randasi papildoma našta Europos bankų filialams Amerikoje, taigi mažėja jų konkurencingumas, ir pažymi, kad yra klausimų (finansų valdymo bendrovės ir maži bankai), kuriuos reikia kiek galima greičiau spręsti; taigi skatina JAV Kongresą apsvarstyti galimybę sukurti labiau susietą bankų ir draudimo sektorių priežiūros sistemą, siekiant lengviau koordinuoti atitinkamus ES ir JAV veiksmus;

56. ragina priežiūros institucijas labiau bendradarbiauti prižiūrint tarptautinių finansinių institucijų veiklą ir užkirsti kelią veiklai finansinių institucijų, įsikūrusių tose šalyse, kurios nebendradarbiauja arba kuriose nėra skaidrumo ir ragina uždrausti mokesčių rojų;

57. ragina ES ir JAV valdžios institucijas vadovaujantis bendrais principais ir metodais reglamentuoti kredito reitingų agentūrų veiklą siekiant atkurti pasitikėjimą reitingais ir suteikti joms atsparos tašką; tačiau pažymi, kad ES turi parengti savo teisės aktų bazę, kadangi JAV Vertybinių popierių ir biržos komisijos standartų, parengtų JAV agentūroms, perkėlimas į Europos rinką būtų nepriimtinas;

58. sutinka su Komisija, kad pradinio kredito institucijos turi būti įpareigotos išsaugoti tam tikrą dalį jų išduoto kredito, – taip jos būtų įpareigojamos prisiimti dalį perduotos rizikos; ragina šį klausimą spręsti transatlantinio dialogo metu siekiant išsaugoti vienodas sąlygas tarptautiniu mastu ir sumažinti pasaulio finansų rinkų sistemos riziką; mano, kad reikėtų priimti nepriklausomų turto fondų elgesio kodeksą;

59. ragina naująjį Kongresą pakeisti JAV reglamentą, pagal kurį turi būti atliekamas 100 % įvežamų krovinių skenavimas, ir primygtinai ragina glaudžiai bendradarbiauti su ES siekiant užtikrinti daugialypio metodo, grindžiamo faktine rizika, įgyvendinimą; atkreipia dėmesį į tai, kad saugi prekyba itin svarbi vis labiau integruotoje pasaulio ekonomikoje, tačiau mano, kad ši šiurkšti priemonė galbūt sudaro naują prekybos kliūtį, nes dėl jos ūkinės veiklos vykdytojai patiria didelių išlaidų, o tai, atsižvelgiant į tiekimo grandinės saugumą, neduotų naudos;

60. mano, kad Transatlantinė ekonominė taryba Briuselyje ir Vašingtone galėtų organizuoti naudingus seminarus šimtaprocentinio skenavimo klausimu siekdama skatinti didesnį ES ir JAV teisės aktų leidėjų supratimą ir pasiūlyti greitą abiem šalims priimtiną šios problemos sprendimą;

61. rekomenduoja, kad kitame Transatlantinės ekonominės tarybos (TET) susitikime būtų diskutuojama, ar į TET svarstomas sritis reikėtų įtraukti labiau techninius klausimus ir ar ES ir Jungtinės Valstijos turėtų daugiau bendradarbiauti siekdamos veiksmingos išmetamųjų dujų ribojimo ir prekybos (angl. cap-and-trade) sistemą; siūlo, kad į TET procesą būtų įtraukiami galiojantys bendri tarptautiniai standartai, skirti daug energijos sunaudojantiems pramonės sektoriams, arba būtų nustatomi šio proceso eigoje;

*

* *

62. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams ir Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentui bei Kongresui.

Saugumo ir pagrindinių laisvių internete stiprinimas

P6_TA(2009)0194

2009 m. kovo 26 d. Europos Parlamento rekomendacija Tarybai dėl saugumo ir pagrindinių laisvių internete stiprinimo (2008/2160(INI))

(2010/C 117 E/33)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl rekomendacijos Tarybai dėl saugumo ir pagrindinių laisvių internete stiprinimo, kurį PSE frakcijos vardu pateikė Stavros Lambrinidis (B6–0302/2008),

— atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (EŽTK) ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač jų nuostatas dėl asmens duomenų apsaugos, žodžio ir informacijos laisvės bei pagarbos privačiam ir šeiminiam gyvenimui bei teisės į laisvę ir saugumą,